

VITA MARINA —
Zeebiologische documentatie
20e jaargang, nr. 11 - november 1970

INHOUD: 8 bladzijden
FOSSIELEN pag. 21 — 24
STEKELHUIDIGEN pag. 19 — 20
VARIA MARITIMA pag. 183 — 184

CONTRIBUTIE 1971

Vorig jaar waren wij helaas gedwongen de bijdrage te verhogen. Dit jaar kunnen we u gelukkig een beter geluid laten horen. Ondanks het vele rumoer rond de prijzen en de geldontwaarding blijft de bijdrage voor 1971 onveranderd f 15,—. Na dit voor u naar wij hopen verheugende bericht bent u vast en zeker bereid aan ons verzoek te voldoen om zo spoedig mogelijk dit bedrag te storten of over te schrijven op postrekening 606100 ten name van de Stichting Biologia Maritima te Den Haag, onder vermelding „bijdrage 1971”.

Het is dit jaar nogal eens voorgekomen, dat het oude bedrag — f 12,50 — werd betaald. Voor zover dit nog niet is gebeurd, wilt u dan het verschil nog even aanvullen. Daarvoor is het nu een mooie gelegenheid. Indien u per se bezwaar hebt tegen vastgestelde bedragen, bestaat er een zeer eenvoudige oplossing: u kunt er altijd bovenuit gaan.

Tenslotte nog een verzoek speciaal aan onze Belgische vrienden. Gelukkig bestaat tegenwoordig de mogelijkheid om van België naar Nederland en omgekeerd te gireren. Indien u echter niet over een girorekening beschikt, wilt u dan gebruik maken van een internationale postwissel en niet via een bank betalen. Aan die laatste betalingswijze zijn voor de stichting naar verhouding nogal hoge kosten verbonden. Dit verzoek geldt natuurlijk ook voor degenen, die in andere landen wonen.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Het bestuur

OUDE VITA JAARGANGEN

De aanbieding van oude jaargangen — Varia Maritima, bladzijde 175 — blijkt een groot succes. Velen hebben reeds van deze gelegenheid gebruik gemaakt om hun documentatie voor een belangrijk deel te completeren. Vooral van de oudere jaargangen is echter de voorraad beperkt. Dit moge voor belangstellenden, die nog niet direct hebben gereageerd, een waarschuwing zijn om niet te lang te wachten, ten einde teleurstelling te voorkomen.

COUSTEAU OP TELEVISIE

De bekende Franse oceanograaf Cousteau heeft gedurende enkele jaren in verschillende zeeën en oceanen onderzoeken verricht. Van zijn tocht met een speciaal voor dit doel ingericht onderzoekingsvaartuig heeft hij het nodige filmmateriaal meegebracht. Enkele van deze films zijn reeds via de televisie vertoond. Voor zover bekend ligt het in de bedoeling nog een aantal films voor de televisie te brengen. Houdt u dus vooral de programma's in de gaten.

OLIE-OESTERS

Ieder jaar wordt drie miljoen ton olie in zee geloosd door in ballast gevaren hebbende tankers en èèn miljoen ton door lekkages bij laden en lossen. Naast die vier miljoen ton olie komt naar schatting nog één tot zes miljoen ton olie door andere oorzaken in het zeewater terecht. Dit heeft de Amerikaanse oceanograaf Max Blumer becijferd. Hoe dreigend de situatie is illustreert hij aan een olie-ongeluk bij West-Fallmouth in Massachussetts, waar meer dan een jaar geleden „door een vergissing” 650 ton stookolie in zee terecht kwam. Men heeft uit dit stuk zee oesters opgevist, die na zes maanden verblijf in absoluut schoon water nog steeds inwendig vol olie zaten, evenveel als toen ze werden opgevist. Onlangs heeft de Amerikaanse afgevaardigde tijdens het

internationale congres over de uitdagingen van de moderne maatschappij te Brussel aangedrongen op snelle research en technische verbeteringen aan schepen, haveninstallaties, om een einde te maken aan datgene, wat lange tijd aanvaardbaar werd geacht. De olie, zo dacht men, werd immers wel door de natuur (bacteriën) afgebroken. (Het Vaderland)

BOTSING MET WALVIS

Onlangs is bij de Canarische Eilanden het 200 ton metende Zweedse bootje 'Västänvind' tengevolge van een aanvaring met een walvis vergaan. De vier opvarenden hebben zich met de reddingsboot in veiligheid kunnen stellen. Over het lot van de walvis is niets bekend. (Het Vaderland)

WALVISBESCHERMING

In de Verenigde Staten zijn enkele maatregelen genomen ter bescherming van een aantal walvissoorten, die met uitsterven worden bedreigd. Door deze soorten op de lijst van in gevaar verkerende diersoorten te plaatsen, is het verboden deze dieren of daarvan gemaakte produkten in te voeren. Ook al is deze maatregel voorlopig getroffen door één land, in dit geval is dat geenszins onbelangrijk, omdat de V.S. ongeveer 30% van de gehele wereldproductie van walvisprodukten importeren. Overigens ligt het in bedoeling te bezien welke maatregelen op het internationale vlak de walvissen verdere bescherming kunnen bieden. Naar de minister van binnenlandse zaken van de V.S., Walter J. Hickel, heeft medegedeeld, zal zijn departement tesamen met het Smithsonian Institution een symposium houden teneinde na te gaan welke methoden kunnen worden toegepast om uitstervende walvissen weer 'aan te kweken'. Tot de walvissoorten, die een verdergaande bescherming vooral nodig hebben, behoort het grootste zoogdier ter wereld, de blauwe vinvis of *Balaenoptera musculus* (L.).

WORMEN IN KABELJAUWLEVER

Het is reeds vele jaren gewoonte, dat koopvaardijsschepen op hun weg naar de Grote Meren in de wateren rond Newfoundland en in de Golf van St. Lawrence een uurtje stoppen om de vislijnen uit te gooien en een maaltje kabeljauw te vangen.

Vooral de levertjes worden als een bijzondere lekkernij beschouwd. In deze levertjes schuilt echter een groot gevaar. Op een gegeven moment constateerden we, dat er uit deze levertjes wormen kropen. Wij maakten hiervan een preparaat, dat we naar het British Museum (Natural History) in Londen stuurden. Hier werd het preparaat onderzocht door Dr. Inglis, specialist op het gebied van de parasitaire wormen. Deze deskundige deelde ons later mede, dat de wormen in de lever *Ascari-doidea* larven van de een of andere soort waren. Verdere determinatie was helaas niet mogelijk wegens hun conditie en vroege ontwikkelingsstadium. Zulke parasieten van verschillende genera zijn een gewoon verschijnsel bij zeevis, speciaal bij kabeljauw. Zij vormen geen gevaar voor de gezondheid, tenzij de vis rauw wordt geconsumeerd. Indien de vis wordt gekookt overleven de larven dit niet, maar pekelen en azijn zijn niet in staat de wormen te doden. Het aantal bekende gevallen van ziekteverschijnselen bij mensen door deze larven is zeer gering. De symptomen zijn zware buikpijn en soms overgeven.

De geconstateerde 'wormen' zijn dus eigenlijk larven. Zij worden niet volwassen, tenzij zij gegeten worden door een hoger dier. Gewoonlijk is dat een zeehond of een vogel, die zijn gastheer buit maakt. De larven groeien dan, worden volwassen, produceren eieren en de eieren verlaten het lichaam weer met de uitwerpselen in zee, waar zij worden gegeten door garnalen en kreeftjes. Deze worden op hun beurt weer gegeten door de vis, waarmee de kringloop rond is.

J. H. L.